

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Okryżen syd – Plewen (Bułgaria) w dniu 3 kwietnia 2024 r. – postępowanie karne przeciwko M.N.D., J.G.C.

(Sprawa C-241/24, Tsenochev ⁽¹⁾)

(C/2024/3448)

Język postępowania: bułgarski

Sąd odsyłający

Okryżen syd – Plewen

Oskarżeni w postępowaniu karnym

M.N.D., J.G.C.

Pytania prejudycjalne

- 1) Czy art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE w związku z art. 2 i art. 4 ust. 2 i 3 TUE w związku z art. 267 TFUE należy interpretować w ten sposób, że zezwalają one sądowi krajowemu rozpatrującemu zgodnie z prawem ugodę dotyczącą sposobu rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu przygotowawczym – który wystąpił z pytaniami prejudycjalnymi dotyczącymi skutecznej ochrony praw ofiar handlu ludźmi, przyznanych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE ⁽²⁾ z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępującej decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW – na nieuwzględnienie późniejszych wniosków oskarżonych i ich obrońców o umorzenie postępowania, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do uznania, że stanowią one nadużycie praw w rozumieniu art. 54 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, biorąc pod uwagę, co następuje: 1.) w prawie krajowym nie przewidziano możliwości przekazania przez sąd sprawy po przedłożeniu ugody i, w związku z tym, umorzenia postępowania w sprawie na tej podstawie; 2.) zarzuty jednego z oskarżonych i jego obrońcy, że niezakończenie sprawy w zwykłym terminie jednego tygodnia – z powodu złożenia przez sąd odsyłający wstępnego wniosku do Konstitucionen syd (trybunału konstytucyjnego) Republiki Bułgarii – wywiera wpływ na bezzasadne przedłużenie stosowanego wobec oskarżonego środka zapobiegawczego w postaci „tymczasowego aresztowania”; 3.) jeden z oskarżonych i jego obrońca złożyli wniosek do prezesa sądu i do ministr na prawosydieto (ministra sprawiedliwości) o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego przeciwko sędziemu z powodu niezakończenia sprawy w zwykłym terminie jednego tygodnia; 4.) jeden z oskarżonych odstąpił od podpisanej ugody „ze względu na brak zaufania do sędziego rozpoznającego sprawę” i złożył do prezesa sądu – obok wniosku o wszczęcie postępowania dotyczącego odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziego – również wniosek o wyłączenie sędziego i przekazanie sprawy innemu sędziemu; 5.) pozostali sędziowie, którzy rozpoznali i zatwierdzili ugody w sprawie dotyczące pozostałych 10 oskarżonych w tym samym postępowaniu karnym, nie podnieśli kwestii niezgodności prawa procesowego z wymogiem skutecznej ochrony ofiar handlu ludźmi?
- 2) Czy przepisy dyrektywy 2011/36/UE, a także art. 5 Karty w związku z wyjaśnieniami dotyczącymi Karty, należy interpretować w ten sposób, że wymagają one, aby ofiara handlu ludźmi została uwzględniona w procedurze dotyczącej określenia kary, w tym w przypadku zawarcia ugody w postępowaniu przygotowawczym, którą powinien zatwierdzić sąd?

⁽¹⁾ Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

⁽²⁾ Dz.U. 2011 r., L 101, s. 1.

- 3) Czy dla odpowiedzi na pytanie drugie ma znaczenie okoliczność, że warunkiem zatwierdzenia ugody jest to, by wyrządzone w wyniku popełnienia przestępstwa szkody zostały uprzednio naprawione lub ich naprawienie zostało zabezpieczone, przy czym, zgodnie z wiążącą sądy uchwałą interpretacyjną, uwzględnia się jedynie „szkody objęte znamionami czynu”, to jest szkody, które są elementem objętym znamionami czynu, lecz nie tzw. „szkody nieobjęte znamionami czynu” lub utracone korzyści, poniesione przez ofiary handlu ludźmi?
- 4) Czy prawo ofiar handlu ludźmi do skutecznego środka prawnego, o którym mowa w art. 47 Karty, stoi na przeszkodzie przepisowi prawa krajowego takiemu jak art. 381 ust. 2 Nakazatełno-procesualen kodeks (kodeksu postępowania karnego), w którym zakazano rozstrzygnięcia sprawy w drodze ugody, jeżeli przestępstwo jest poważne i umyślne, na podstawie niektórych rozdziałów Nakazatelen kodeks (kodeksu karnego), w tym w wypadku przestępstw określonych w rozdziale VIII „Czynności seksualne”, lecz takiego zakazu nie ustanowiono w wypadku przestępstw określonych w rozdziale IX „Handel ludźmi”?
- 5) Czy art. 4 ust. 2 lit. b) i art. 4 ust. 4 dyrektywy 2011/36/UE należy interpretować w ten sposób, że wymagają one od sądu krajowego rozpatrującego ugodę osiągniętą w postępowaniu przygotowawczym dokonania oceny, czy kara określona w ugodzie (w tym przypadku 2 lata pozbawienia wolności) jest „skuteczna, proporcjonalna i odstrasżająca”, biorąc pod uwagę liczbę odrębnych przypadków handlu ludźmi i istnienie organizacji przestępczej?
- 6) Na wypadek udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie piąte, czy, aby zapewnić stosowanie przepisów dyrektywy 2011/36/UE, sąd krajowy powinien, w oparciu o zasadę wykładni zgodnej, dokonać wykładni prawa krajowego zezwalającego mu na zatwierdzenie ugody jedynie wtedy, gdy ugoda ta „nie jest sprzeczna z prawem i moralnością”, jako uprawniającego go również do dokonania oceny, czy kara wskazana w ugodzie (w tym przypadku 2 lata pozbawienia wolności) jest „skuteczna, proporcjonalna i odstrasżająca”, biorąc pod uwagę liczbę odrębnych przypadków handlu ludźmi i istnienie organizacji przestępczej – odstępując w ten sposób od utrwalonego orzecznictwa?
- 7) Jak należy interpretować pojęcia „skuteczny, proporcjonalny i odstrasżający” w rozumieniu art. 4 ust. 4 dyrektywy 2011/36/UE, a także czy możliwe jest uznanie kary 2 lat pozbawienia wolności za skuteczną, proporcjonalną i odstrasżającą, gdy dana osoba brała udział w zorganizowanej grupie przestępczej i zwerbowała pewną liczbę osób w celu wykorzystania ich do czynności seksualnych – niezależnie od tego, czy udzieliły one na to zgody – w innych państwach członkowskich, przy czym czyn ten został popełniony poprzez wprowadzenie danej osoby w błąd? W tym samym związku, czy określone w art. 4 ust. 2 lit. b) „sankcje karne w maksymalnym wymiarze co najmniej dziesięciu lat pozbawienia wolności, jeżeli przestępstwo: [...] b) zostało popełnione w ramach organizacji przestępczej w rozumieniu decyzji ramowej Rady 2008/841/WSiSW z dnia 24 października 2008 r. w sprawie zwalczania przestępczości zorganizowanej”, należy interpretować w ten sposób, że przewidziano je w odniesieniu do każdego odrębnego czynu związanego z handlem daną osobą, czy też w odniesieniu do całej działalności przestępczej, obejmującej liczne czyny związane z handlem ludźmi?